

RAAD VAN TOEZICHT VERZEKERINGEN

UITSpraak Nr. 2001/1 Rbs

i n d e k l a c h t nr. 064.00

ingediend door:

hierna te noemen 'klager',

tegen:

hierna te noemen 'verzekeraar'.

De Raad van Toezicht Verzekeringen heeft kennis genomen van de schriftelijke klacht, alsmede van het daartegen door verzekeraar gevoerde schriftelijke verweer. De Raad heeft aanleiding gevonden, alvorens uitspraak te doen, verzekeraar in een zitting van de Raad te horen.

Voor zover voor de beoordeling van de klacht van belang, is het navolgende gebleken.

Inleiding

Klager heeft bij verzekeraar een rechtsbijstandverzekering gesloten. Klager heeft zich ter zake van een arbeidsgeschil voor eigen rekening laten bijstaan door een zelf gekozen raadsman. Na ontbinding van de arbeidsovereenkomst is tussen klager en zijn vroegere werkgeefster een geschil ontstaan over de levering van aandelen ten aanzien waarvan klager, in overeenstemming met de tussen partijen gesloten overeenkomst tot beëindiging van de arbeidsovereenkomst, zijn optierechten had uitgeoefend. Verzekeraar heeft geweigerd rechtsbijstand te verlenen voor een door klager tegen zijn werkgeefster te voeren kort geding waarin nakoming van de leveringsverplichting zou worden gevorderd. Verzekeraar heeft zich beroepen op de volgende polisbepalingen:

Algemene Voorwaarden

Artikel 1 Definities

"In de voorwaarden van de verzekering wordt verstaan onder:

(...)

d. Gebeurtenis: een bij het sluiten van de verzekering onverwacht en redelijkerwijze niet te voorzien voorval. Een reeks van met elkaar verband houdende voorvallen wordt als één gebeurtenis aangemerkt, die geacht wordt te hebben plaatsgevonden op het moment van het eerste voorval uit de reeks."

2001/1 Rbs

Rubriek 3.17

Artikel 6 Uitsluitingen

“(...) Aanspraak op rechtsbijstand bestaat evenmin voor gebeurtenissen, die verband houden met:

e. vermogensbeheer, waaronder begrepen beleggingen, het uitlenen van geld en de eigendom, het bezit en de aan- of verkoop van effecten.”

De klacht

Klager heeft met zijn (vroegere) werkgeefster, een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, een overeenkomst tot beëindiging van de arbeidsovereenkomst gesloten. Daarin is onder meer bepaald dat de dienstbetrekking van klager zou eindigen door ontbinding door de kantonrechter. Klager heeft zich ter zake laten bijstaan door een door hem gekozen advocaat. Hij heeft de ontbindingsprocedure wel bij verzekeraar gemeld, maar die procedure niet door verzekeraar laten behandelen. De in verband met deze procedure gemaakte kosten van rechtsbijstand heeft klager voor eigen rekening genomen.

In de voornoemde overeenkomst tot beëindiging van de arbeidsovereenkomst is voorts bepaald dat klager de hem tijdens het dienstverband toegekende optierechten op aandelen in de besloten vennootschap tot een bepaalde datum zou mogen uitoefenen. Klager heeft van dat recht tijdig gebruik gemaakt. Toen zijn vroegere werkgeefster niet bereid bleek de aandelen te leveren, heeft klager verzekeraar verzocht dekking te verlenen voor de kosten van een kort geding, waarin nakoming zou worden gevorderd van de verbintenis tot levering van de aandelen. Verzekeraar heeft geweigerd de kosten van het kort geding voor zijn rekening te nemen en zich op het standpunt gesteld dat het om vermogensbeheer zou gaan.

De rechtsbijstandverzekering die klager bij verzekeraar heeft gesloten dekt, volgens klager, de kosten van rechtsbijstand als zich een gebeurtenis voordoet die voor de verzekerde een juridisch probleem doet ontstaan. De gebeurtenis waar het hier om gaat is het niet-nakomen van een verbintenis uit overeenkomst (de overeenkomst tot beëindiging van de arbeidsovereenkomst). In artikel 4 van de verzekeringsvoorwaarden wordt een dergelijke gebeurtenis met zoveel woorden onderkend: “De gebeurtenis wordt geacht zich te hebben voorgedaan (...) 4. in contractuele zaken: op het moment waarop één der partijen voor het eerst een uit de overeenkomst voortvloeiende verplichting niet is of zou zijn nagekomen”. Het beroep van verzekeraar op de uitsluiting, als voorzien in artikel 6 sub e. van rubriek 3.17 van de verzekeringsvoorwaarden (vermogensbeheer), is niet terecht. Het gaat immers niet om aandelen, laat staan om het beheer van aandelen, maar om de nakoming van een verbintenis. Klager heeft de gebeurtenis tijdig gemeld, te weten toen bleek dat zijn vroegere werkgeefster haar verplichtingen jegens klager niet nakwam. Klager heeft dit aan verzekeraar gemeld vóórdat hij overging tot rechtsmaatregelen. Klager heeft op grond van de verzekeringsvoorwaarden zelf het recht een externe deskundige te kiezen.

Verzekeraar schaadt de goede naam van het verzekeringsbedrijf door het verzoek van klager tot vergoeding van de kosten van rechtsbijstand ter zake van het kort geding, een bedrag van f 11.106,70, niet te honoreren.

2001/1 Rbs

Het standpunt van verzekeraar

Klager had verzekeraar in mei 1999 te kennen gegeven dat hij rechtsbijstand wenste in verband met de beëindiging van zijn dienstverband, maar dat hij alleen door een advocaat wenste te worden bijgestaan. Uitgangspunt van de verzekering is dat rechtsbijstand wordt verleend door deskundigen in dienst van verzekeraar. Er was geen aanleiding om voor de behandeling van de zaak van klager een advocaat in te schakelen. Na overleg met verzekeraar heeft klager ervoor gekozen de beëindiging van zijn dienstverband niet te laten behandelen door deskundigen van verzekeraar en geen beroep op de verzekering te doen. Hij heeft zich bij de onderhandelingen die hebben geleid tot een beëindigingsovereenkomst, alsmede bij de ontbindingsprocedure toch laten bijstaan door een advocaat. De aan diens werkzaamheden verbonden kosten heeft klager niet bij verzekeraar gedeclareerd. Deze gang van zaken is relevant voor het vervolg, aldus verzekeraar.

In augustus 1999 heeft klager verzekeraar verzocht de advocaat-kosten te vergoeden van een tegen de voormalige werkgever te voeren kort geding over de levering van aandelen. De discussie daarover met klager heeft zich weliswaar toegespitst op de afwijzingsgrond dat de kwestie verband houdt met vermogensbeheer, maar voorop staat dat de afwijzing is gebaseerd op de in artikel 5 van de Algemene Voorwaarden opgenomen bepaling dat de verzekering geen dekking geeft indien de verzekerde een ander met het verlenen van rechtsbijstand heeft belast. De in augustus 1999 gemelde kwestie staat niet op zichzelf, maar vloeit voort uit de mededeling van klager in mei 1999 dat zijn werkgever de arbeidsovereenkomst wenste te beëindigen. In het kader van de beëindiging van de arbeidsovereenkomst zijn afspraken gemaakt over de uitoefening van optierechten, die de wederpartij vervolgens weigerde na te komen. In artikel 1 van de Algemene Voorwaarden is onder meer bepaald dat een reeks van met elkaar verband houdende voorvallen als één gebeurtenis wordt aangemerkt. Daarvan is in het onderhavige geval sprake. De verzekering geeft dus niet alleen geen dekking voor rechtsbijstand bij de totstandkoming van de beëindigingsovereenkomst, maar ook niet voor het afdwingen van de nakoming van die overeenkomst. Klager heeft bewust de voorkeur eraan gegeven geen beroep op de verzekering te (zullen) doen en zich voor eigen rekening laten bijstaan door een advocaat. Op dit standpunt kan klager in een later stadium niet meer terugkomen. Verzekeraar merkt op dat een rechtsbijstandverzekering een natura-verzekering is. De behandeling van een zaak door eigen medewerkers staat voorop en een rechtsbijstandverzekeraar moet in de gelegenheid worden gesteld om een zaak van meet af aan naar eigen inzicht te behandelen. Voorstelbaar is dat verzekeraar zou hebben gekozen voor een meer praktische benadering, bijvoorbeeld door eerst de optie-afspraken te regelen alvorens aan de afwikkeling van het dienstverband mee te werken. Ook had de vordering op de voet van artikel 116 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering aan de kantonrechter kunnen worden voorgelegd, in welk geval bijstand door een advocaat niet nodig zou zijn geweest.

Voorts meent klager dat verzekeraar zich ten onrechte beroept op artikel 6 sub e. van Rubriek 3.17. Klager gaat eraan voorbij dat in die polisbepaling vermogensbeheer niet zonder meer van dekking is uitgesloten. Niet alleen zijn uitgesloten de onderdelen van vermogensbeheer die daaronder

2001/1 Rbs

normalerwijze zijn begrepen, maar ook is aan- en verkoop van aandelen daaraan expliciet toegevoegd. Aan- en verkoop van aandelen wordt tot vermogensbeheer gerekend, ongeacht de grond die daartoe heeft geleid. Het maakt niet uit of de aandelen ter beurse worden gekocht of worden verkregen door gebruik te maken van een met de werkgever getroffen optieregeling. Overigens impliceert aankoop ter beurse ook het bestaan van een overeenkomst waarvan bij tekortschieten nakoming kan worden gevorderd. Klager maakt derhalve geen juist onderscheid tussen vermogensbeheer en nakoming van een overeenkomst. In de uitsluiting van dekking is iedere aankoop van aandelen begrepen. Niet valt in te zien waarom daarop voor het onderhavige geval een uitzondering zou moeten worden gemaakt.

Het commentaar van klager

Naar aanleiding van het verweer van verzekeraar heeft klager zijn klacht gehandhaafd en nog het volgende aangevoerd. Het argument dat er sprake is van 'serieschade' (met elkaar verband houdende voorvallen worden als één gebeurtenis aangemerkt) is niet alleen ongegrond, maar is ook niet eerder aangevoerd. Hierbij komt dat verzekeraar het verzoek om dekking te verlenen voor de kosten van het kort geding als melding van een nieuwe zaak heeft aangemerkt en die stelling nimmer heeft herroepen.

Ook het argument dat verzekeraar de zaak anders (beter) zou hebben behandeld is niet eerder aangevoerd. Verzekeraar kent de partijen en de omstandigheden niet en kan zich daaromtrent geen juist oordeel vormen. Een kort geding zou ook onvermijdelijk zijn geweest als de door verzekeraar gesuggereerde weg zou zijn gevolgd.

De verplichting tot levering van de aandelen was het enige onderdeel van de beëindigingsovereenkomst dat niet door de werkgeefster is nagekomen. Als een ander onderdeel niet was nagekomen was de situatie niet anders geweest. Bovendien betreft het hier niet verhandelbare personeelsopties op niet vrij verhandelbare aandelen in een besloten vennootschap. Dit is bepaald niet hetzelfde als ter beurse verhandelbare aandelen, zoals 'effecten' worden gedefinieerd in het woordenboek van Van Dale. Verzekeraar erkent overigens dat honorering van arbeid ook in de vorm van opties op aandelen plaatsvindt, maar weigert dekking, terwijl salariskwesties wel gedekt zijn.

Het overleg met verzekeraar

In het overleg met de Raad heeft verzekeraar zijn standpunt gehandhaafd. Verzekeraar heeft daarbij te kennen gegeven dat klager bij het overleg omtrent de rechtsbijstandverlening naar aanleiding van de melding van het arbeidsgeschil mondeling op de hoogte is gesteld van de consequenties van het zelf voeren van de onderhandelingen met de werkgeefster. Verzekeraar acht niet aannemelijk dat bij klager verwarring heeft kunnen ontstaan over het specifieke karakter van de in artikel 6 e. van de rubrieksvoorwaarden opgenomen uitsluiting.

2001/1 Rbs

Het oordeel van de Raad

1. Verzekeraar heeft het verzoek van klager om rechtsbijstand te verlenen ter zake van de vordering tot levering van de aandelen ten aanzien waarvan klager zijn optierecht had uitgeoefend, in de eerste plaats afgewezen met een beroep op het hiervoor onder Inleiding weergegeven artikel 6 e. van de bijzondere voorwaarden Rubriek 3.17.
2. Voorop gesteld moet worden dat de vraag of dit artikel ook van toepassing is op de door klager verkregen opties – die hem recht gaven op koop van aandelen in een besloten vennootschap – een vraag van uitleg is en als zodanig is voorbehouden aan de rechter. De Raad kan in de onderhavige tuchtrechtelijke procedure slechts oordelen over de vraag of verzekeraar met het door hem ingenomen standpunt de goede naam van het verzekerings-bedrijf heeft geschaad. Voorstelbaar is dat juridische problemen met betrekking tot de levering van (niet vrij verhandelbare) aandelen uit hoofde van in het kader van een dienstbetrekking toegekende opties niet als gebeurtenissen worden aangemerkt die op grond van artikel 6 e. van dekking zijn uitgesloten. Nu de in dat artikel niet nader gespecificeerde term ‘effecten’ ruimte biedt voor de opvatting dat daartoe ook niet ter beurze genoteerde aandelen kunnen worden gerekend, is het beroep van verzekeraar op de uitsluiting van rechtsbijstand voor gebeurtenissen, waaronder begrepen aan- of verkoop van effecten, in de onderhavige situatie niet onverdedigbaar te achten.
3. Verzekeraar heeft zich bij de weigering om rechtsbijstand te verlenen voorts op het standpunt gesteld dat het juridisch probleem waarvoor rechtsbijstand is gevraagd, moet worden aangemerkt als een voorval uit een reeks van met elkaar verband houdende voorvallen die is aangevangen met het tussen klager en zijn werkgeefster gerezen arbeidsgeschil, waarvoor klager welbewust en na overleg met verzekeraar heeft besloten af te zien van rechtsbijstand door deskundigen van verzekeraar.
4. Klager heeft in dit verband betoogd dat verzekeraar dit argument niet eerder heeft gebezigd. Uit de aan de Raad overgelegde stukken blijkt dat verzekeraar dit argument bij zijn afwijzing van het verzoek om rechtsbijstand bij brief van 24 augustus 1999 niet heeft aangevoerd, maar dit wel in de correspondentie met (de tussenpersoon van) klager naar voren heeft gebracht als reactie op het herhaalde verzoek om rechtsbijstand, waarin het verband met de ontbonden arbeidsovereenkomst werd benadrukt. Het stond verzekeraar vrij in zijn brief van 2 september 1999 als reactie op de nadere stellingen van klager deze grond voor afwijzing alsnog aan te voeren.
5. Klager heeft zich op het standpunt gesteld dat de niet-nakoming van de optieregeling voor hem een nieuw juridisch probleem heeft opgeleverd, waarvoor verzekeraar rechtsbijstand moet verlenen uit hoofde van de onderhavige verzekering. De niet-nakoming van de leveringsverplichting staat volgens klager los van het arbeidsgeschil.
6. Uit de aan de Raad overgelegde stukken blijkt voorts dat in de overeenkomst tot beëindiging van de arbeidsovereenkomst een regeling is getroffen met betrekking tot de uitoefening van de optierechten door klager. Daarvan uitgaande heeft verzekeraar zich in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat de niet-nakoming van deze regeling door de vroegere werkgeefster van klager niet los kan worden gezien van het eerder gerezen arbeidsgeschil en met dat geschil als één gebeurtenis moet worden aangemerkt in de zin van het hiervoor onder Inleiding weergegeven artikel 1 onder d. van de Algemene Voorwaarden. Verzekeraar heeft dan ook in redelijkheid het standpunt kunnen innemen dat de

2001/1 Rbs

verzekering geen dekking biedt voor het door klager gevoerde kort geding in verband met de niet-nakoming van de leveringsverplichting, nu klager ter zake van de eerste gebeurtenis (het arbeidsgeschil) zelf een advocaat met rechtsbijstand heeft belast.

7. Hetgeen hiervoor is overwogen leidt tot de slotsom dat verzekeraar de goede naam van het verzekeringsbedrijf niet heeft geschaad, zodat de klacht ongegrond moet worden verklaard.

De beslissing

De Raad verklaart de klacht ongegrond.

Aldus is beslist op 8 januari 2001 door Mr. M.M. Mendel, voorzitter, Mr. D.H. Beukenhorst, drs. C.W.L. de Bouter en Mr. E.M. Dil-Stork, leden van de Raad, in tegenwoordigheid van Mr. C.A.M. Splinter, secretaris.

De Voorzitter:

(Mr. M.M. Mendel)

De Secretaris:

(Mr. C.A.M. Splinter)